

SZYMANÓW

gm. TERESIN

woj. skierniewickie

4310

BIBLIOTEKA
Zarządu Ochrony i Konserwacji Zespołu Pałac.-Pierod.

Nr inw. 4310 dlp
ul. Szwoleżerów Nr 9, tel. 29-67-78

ARCHIWUM
Zarząd Ochrony i Konserwacji
Zespołów Pałacowo Ogrodowych

ul. Szwoleżerów 9 tel. 21/62 41 w. 244

ARCHIWUM
OŚRODEK OCHRONY
ZABYTKOWEGO KRAJOBRAZU
ul. Szwoleżerów 9 tel. 621 62 41 w. 244

Nr inw. 4310

ANALIZA I OCENA WARTOŚCI ZABYTKOWYCH ZAŁOŻEŃ ZIELENI

Park, ogród, aleja, zielen towarzysząca Rodzaj parku/ogrodu: <u>klasztorny, zamkowy, pałacowy, dworski, miejski</u> Czas powstania: <u>poc. XX V</u> Forma stylowa: <u>krajobrazowy</u> Wielkość: <u>3.50 ha</u>		Nazwa: <u>SZYMANÓW</u> Adres: <u>GM TERESIN</u> Województwo: <u>ŚKIECZKOWICKIE</u> Użytkownicy: <u>Stacje Koloroweli Lesliu w Szynach</u>	
--	--	--	--

K R Y T E R I A		0	1	2	3	4
		zły	mierny	db	b. db	
A Wartości zabytkowe	I.	Stopień przetrwania elementów dawnego układu przestrzennego				
	1. Osie i ciągi kompozycji (relacja z architekturą)			+		
	2. Układ dróg			+		
	3. Stopień przetrwania starodrzewia			+		
	4. Układ wodny i pierw. ukształt. terenu		+			
	5. Zachowanie dawnych elementów architektury i małej architektury			+		
	II.	Wartość układu przestrzennego				
	1. Jednorodność stylu całego układu lub wysoka czytelność nawarstwień stylowych			+		
	2. Wartość historyczna układu (dawność)		+			
	3. Wartość obiektów architektury		+			
	4. Reprezentatywność lub unikalność w skali regionu lub kraju		+			
	5. Wartości krajobrazowe i estetyczne			+		
	III.	Wartości tradycji historycznej (w sensie potencjonalnych walorów turystycznych)				
	1. Związek obiektu z postaciami lub wydarzeniami historycznymi	+				
	Wartości zabytkowe ogółem					16
B Wartości przyrodnicze i ekologiczne	I.	Wartości przyrodnicze i ekologiczne				
	1. Rzadkie gatunki drzew i krzewów			+		
	2. Drzewa o charakterze pomników przyrody		+			
	3. Intensywność zadrzewienia			+		
	4. Stan zdrowotny drzewostanu			+		
	5. Znaczenie ekologiczne			+		
	Wartości przyrodnicze ogółem					8
Ogólna ocena obiektu					25	

Analizę sporządził: [Podpis]

Data: 16 VI 83

Uwaga dotycząca koniecznej doraźnej interwencji w zakresie zmiany sposobu użytkowania obiektu oraz działań konserwatorskich w odniesieniu do zadrzewienia i obiektów architektonicznych — podać na odwrocie karty!

Uniwersytet Łódzki

Interdyscyplinarny Zespół Naukowo-Badawczy Ochrony Środowiska

90-237 Łódź, ul. Banacha 12, tel. 813-14

Nr tematu ZOS - 12

Nr umowy 210/MR

Data ... 26.VI.79

Temat : Katalog zabytkowych parków i ogrodów
województwo .skierniewickie.....

Zadanie : Ewidencja zabytkowej zieleni parku dworskiego ...
miejscowość ... Szymanów ..
gmina Teresin

Autorzy mgr L.Kucharski

Konsultant

.....

.....

.....

Zleceńodawca ... Ministerstwo Kultury i Sztuki

Rok wykonania 1981

Kierownik tematu

Kierownik Zespołu

ARCHIWUM
Zarząd Ochrony i Konserwacji
Zespołów Pałacowo Ogrodowych

ul. Szwoleżerów 9 tel. 21 62 41 w. 244

Rang

UL, 89/PO... 500

ARCHIWUM
OŚRODEK OCHRONY
ZABYTKOWEGO KRAJOBRAZU
ul. Szwoleżerów 9 tel. 621 62 41 w. 244

BIBLIOTEKA

Zarząd Ochrony i Konserwacji Zespołów Pałacowo Ogrodowych

Nr inw 4310
ul. Szwoleżerów Nr 9, tel. 29-67-78

Nr inw - 4310

M E T R Y C Z K A P A R K U - O G R O D U

1.	<u>Adres: miejscowość / dzielnica, ulica, nr posesji/</u> Szymanów		<u>gmina</u> Teresin	<u>Województwo</u> skierniewickie
2.	<u>Nazwa parku: aktualna:</u> Szymanów		<u>dawna:</u> Szymanów	
3.	<u>Rodzaj parku i stanu jego zachowania:</u> park dworski, krajobrazowy. Stan dobry			
4.	<u>Czas powstania i najważniejsze fazy przekształceń:</u> pocz. XX w. rozbudowany do lat 70-tych			<u>Autor:</u> nieznany
5.	<u>Powierzchnia parku:</u> Ogółem ha ok. 3,50	<u>w tym wód w ha</u>	<u>Istniejące budynki:</u> 1. O wartościach zabytkowych	
6.	<u>Nr i data rejestru parku-ogrodu</u>	<u>6^a. Opinia Komisji Konserwat.</u>	2. Inne: dwór, budynki gospodarcze mieszkalne	
7.	<u>Użytkownicy obiektu:</u> Stacja Hodowli Roślin w Szymanowie			
8.	<u>Istniejące dokumentacje</u> <u>/data i autor/:</u>	1. <u>Pomiar sytuacyjno-wysokościowy:</u> brak		2. <u>Inwentaryzacja zieleni:</u> brak
	3. <u>Studium historyczne:</u> brak	4. <u>Założenia techniczno-ekonomiczne:</u> brak		5. <u>Dokumentacje branżowe, techniczne</u> <u>i ekspertyzy:</u> brak
9.	<u>Przeprowadzone</u> <u>remonty:</u>	<u>Budynków</u> -	<u>Parku</u> -	<u>Metrykę sporządził:</u> L. Kucharski <u>Data:</u> 02.1982

Park dworski w Szymanowie
gm. Teresin, woj. skierniewickie

Położenie

Park dworski w Szymanowie leży przy drodze Bolimów - Paprotnia, w odległości ok. 20 km na północny zachód od Żyrardowa.

Krótką analiza historyczna

Szymanów jest stosunkowo starą miejscowością. Źródła historyczne wspominają o jej istnieniu już w XVI w. Wiadomo, że właścicielem tej wsi był wówczas Mikołaj Maciejewski. Później Szymanów kolejno posiadali: Sanguszkowie, Łubieńscy, Kronenbergowie i Lubomirscy /2,2/.

Istnieją tu dwa założenia ogrodowe. Jedno /zinventoryzowane/ wokół pałacu, założone w XVIII w., drugie to mały park wokół dworu, który jest przedmiotem tej ewidencji.

Jak wskazują: mapa kwatermistrzostwa i przedwojenna mapa WIG-u już na początku XIX wieku istniał tu folwark. Jednakże brak jest jakichkolwiek materiałów historycznych, które mówiłyby o istniejącym tu założeniu ogrodowym. Na podstawie rozmiaru drzew tu rosnących możemy sądzić, że założenie to powstało na początku XX w i było sukcesywnie powiększane i wzbogacane aż do lat 70-tych. Ostatnim właścicielem dworu przed 1939r. był ks. Woroniecki /3/. Obecnie jest to własność Stacji Hodowli Roślin w Szymanowie.

Charakterystyka stanu aktualnego
i analiza stopnia zachowania układu

Założenie ogrodowe wokół dworu w Szymanowie jest małym obiektem o kształcie trapezu. Jest to ogród krajobrazowy, pochodzący prawdopodobnie z początków XX w. Dwór stoi na południowym skraju założenia, przy szosie Bolimów-Paprotnia. Od szosy, w kierunku głównego wejścia do dworu biegnie wąska alejka obsadzona z jednej strony żywopłotem z ligustru, z drugiej ogranicza ją drewniany płot otaczający mały ogródek kwiatowy leżący z południowej strony dworu. Rosną w nim także cis, żywotniki, oraz 2 jesiony, w tym jeden odmiany zwisającej. Przed elewacją frontową dworu /fot.1/ leży nieduży plac. Na jego północnym i zachodnim krańcu rozpoczynają się alejki, które łączą się przy bramie tworząc owalny trawnik. Wśród licznych porastających go drzew dominują klony, oprócz nich rosną tam także kasztanowce, lipy /fot.2/ oraz żywotniki. Na zachód od dworu leży dość duża zaniedbana skupina drzew, wśród których spotykamy

topole turkiestańską. Z kilku egzemplarzy uratował się tylko jeden, pozostałe zniszczyły wiatry wiejące jesienią 1981 r.

Północno-zachodni kraniec parku zajmuje następna, nieco rzadsza kępa drzew złożona głównie z lip, w podszyciu spotyka się tu bez czarny i zdziczałe kępy lilaka. Cała zachodnia część parku jest zaniedbana i porośnięta chwastami. Znajdują się tu budynki gospodarcze, do których wiodą "dzikie" wyboiste drogi.

Na północnym skraju centralnej części ogrodu w skład, której wchodzi dwór i wspomniany wyżej trawnik rośnie zaniedbany żywopłot tuż przy starym murze, a wzdłuż alejki rząd młodych klonów. Wschodnią część założenia zajmuje duża skupina drzew złożona głównie z klonów i brzoź. Wewnątrz niej rośnie rząd młodych świerków. Otacza ona od strony południowej i zachodniej nowy budynek mieszkalny. W pobliżu północnej elewacji tego budynku rosną młode świerki srebrzyste i tuje. Równolegle do siatki ograniczającej park od północy rośnie rząd młodych klonów zwyczajnych. Południową część tego fragmentu parku porasta obficie bluszcz. Park otoczony jest starym murem oraz siatką i drewnianym płotem. Na północ i wschód od założenia ogrodowego mieszczą się zabudowania gospodarcze. Przez dziedziniec gospodarczy wiedzie główny wjazd do parku od strony drogi Szymanów-Kawęczyn.

Park dworski w Szymanowie jest znacznie młodszy niż niedaleko od niego położone założenie pałacowe. Rozmiary rosnących tu drzew wskazują, że powstało ono nie wcześniej niż na początku XX w. Najstarsza jest część zachodnia parku, jest to jednocześnie najbardziej zaniedbany fragment ogrodu. Znacznie młodsze są drzewa na wschodnim krańcu parku. Rozmiary drzew wskazują, że były one sadzone w latach 30-tych XX w., a niektóre jeszcze później.

Na podstawie tych danych możemy sądzić, że obecnie istniejące założenie było budowane w ciągu kilkudziesięciu lat. Nic nie wiemy natomiast o XIX-wiecznym folwarku. Brak jest danych historycznych mówiących o otoczeniu dworu. Nie wiemy więc czy ogród wokół obecnego dworu powstał w wyniku przebudowy dawnego, czy jako nowe założenie.

Skrócona inwentaryzacja roślin

1. Bez czarny - *Sambucus nigra*
2. Bluszcz pospolity - *Hedera helix*
3. Brzoza brodawkowata - *Betula verrucosa* 44 szt.
4. Cis pospolity - *Taxus baccata* 4 szt.
5. Cis pospolity odm. irlandzka - T.b. 'Fastigiata'

6. Dąb szypułkowy - *Quercus robur* 1 szt.
7. Forsycja x pośrednia - *Forsythia intermedia*
8. Jarzab pospolity - *Sorbus aucuparia*
9. Jemioła pospolita - *Viscum album*
10. Jesion wyniosły - *Fraxinus excelsior* 15 szt.
11. Jesion wyniosły odm. zwisająca - F.e. 'Pendula' 1 szt.
12. Kasztanowiec biały - *Aesculus hippocastanum* 2 szt.
13. Klon jesionolistny - *Acer negundo* 4 szt.
14. Klon pospolity - *Acer platanoides* 68 szt.
15. Lilak pospolity - *Syringa vulgaris*
16. Ligustr pospolity - *Ligustrum vulgare*
17. Lipa krymska - *Tilia x euchlora*
18. Lipa drobnolistna - *Tilia cordata* 43 szt.
19. Robinia akacjowa - *Robinia pseudoacacia* 3 szt.
20. Śliwa lubosza - *Prunus insititia*
21. Śliwa wiśniowa - *P. cerasifera*
22. Śnieguliczka biała - *Symphoricarpos albus*
23. Świerk kłuj. odm. srebrzysta - *Picea pungens* 'Argentea' 2 szt.
24. Świerk pospolity - *Picea excelsa* 11 szt.
25. Tawuła wierzbolistna - *Spiraea salicifolia*
26. Tawuła van Houtte'a - *S. vanhouttei*
27. Topola chińska - *Populus simonii* 2 szt.
28. Topola czarna odm. włoska - *P. nigra* 'Italica' 6 szt.
29. Topola osika - *P. tremula* 2 szt.
30. Topola turkiestańska - *P. alba* 'Bolleana'
31. Trzmielina pospolita - *Euonymus europaea*
32. Wiąz szypułkowy - *Ulmus laevis*
33. Wierzba biała odm. zwisła - *Salix alba* 'Tristis'
34. Winorośl właściwa - *Vitis vinifera*
35. Żywotnik zachodni - *Thuja occidentalis*
36. Żywotnik zachodni odm. kolumnowa - Th. occ. 'Columna'

Rola obiektu w krajobrazie

Park dworski w Szymanowie jest małym skromnym obiektem jakich w województwie skierniewickim zachowało się jeszcze stosunkowo dużo. Jednakże dobry stan zachowania kwalifikuje go do ochrony. Urozmaica on rolniczy, bezleśny krajobraz ziemi sochaczewskiej. Stanowi także miłe otoczenie dla budynków, w których pracują ludzie zatrudnieni w Stacji Hodowli Roślin.

Wnioski

1. Park w granicach zakreślonych na planie należy objąć ochroną konserwatorską.
2. Należy zobowiązać użytkownika do uprzątnięcia i odpowiedniego zagospodarowania zachodniej części parku.

Literatura

1. Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego ... /t.XII/.
2. Lustracje województwa rawskiego 1564 i 1570. Wyd. Z. Kędzierska, W-wa 1959. PWN.
3. Dane z wywiadu ustnego.

Fot. 1. Szymanów. Dwór
fot. W. Maliński 10.1981

Fot. 2. Szymanów. Kępa starych lip
fot. W. Maliński 10.1981

Fot. 3. Szymanów. Południowy fragment parku.

Fot. W. Maliński 10.1981.

LEGENDA DO PLANU PARKU.

	Aktualna granica parku.		Ślady dróg dawnych.
	Pierwotna granica parku.		Drogi założone współcześnie.
	Budynki murowane.		Masyw starodrzewia.
	Budynki drewniane.		Szpacery lub aleje.
	Budynki murowane o wartościach zabytkowych.		Pojedyncze stare drzewa liściaste i iglaste.
	Budynki drewniane o wartościach zabytkowych.		Drzewa uznane za pomniki przyrody.
	Miejsca lub pozostałości budynków zabytkowych.		Masyw drzewostanu młodego.
	Rzeźby parkowe.		Pojedyncze młode drzewa liściaste i iglaste.
	Ogrodzenie trwałe.		Skupiny krzewów.
	Ogrodzenie trwałe o wartościach zabytkowych.		Zywoczoły.
	Ogrodzenie nietrwałe.		Powierzchnie trawiste.
	Bramy i furtki.		Kwietniki.
	a/ Aktualne wejście do parku. b/ Dawne wejście do parku.		Osie kompozycji.
	Baseny, fontanny.		Osie widokowe.
	Rzeki, strumienie.		Stanowiska i kierunek wykonania zdjęcia fotograficznego.
	Naturalny zbiornik wodny.		Granice ochrony zabytkowego założenia.
	Naturalny zbiornik wodny zarośnięty szuwarami.		Granice ochrony zewnętrznych powiązań widokowych.
	Skarpy.		Granice ochrony ekologicznej.
	Drogi dawne dobrze zachowane.		

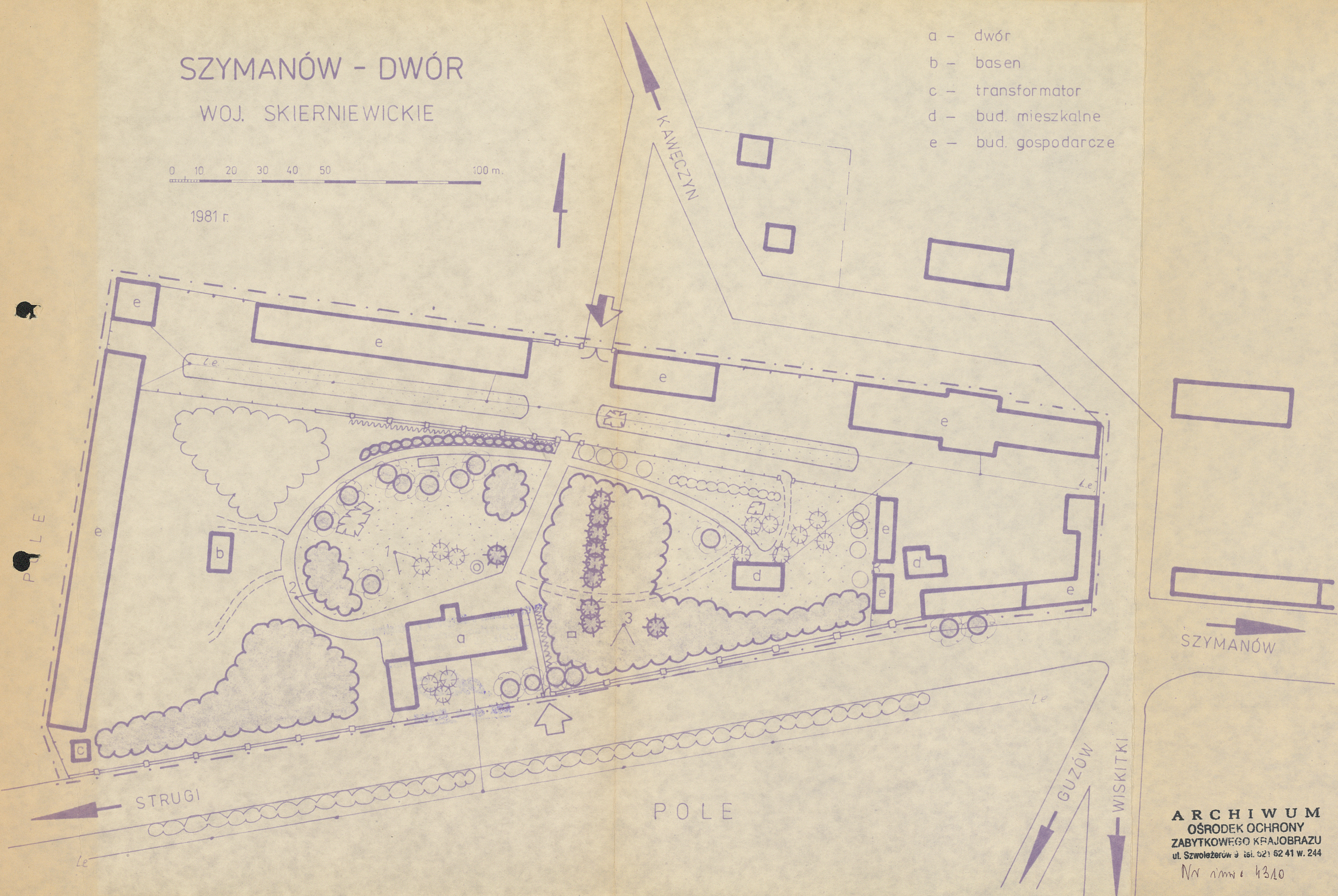
SZYMANÓW - DWÓR

WOJ. SKIERNIEWICKIE

0 10 20 30 40 50 100 m.

1981 r.

- a - dwór
- b - basen
- c - transformator
- d - bud. mieszkalne
- e - bud. gospodarcze

Officer
DET. ANNE KILPATRICK